

Dve celi leti so ga iskali in lovili, a vse zaman, ker nihče nij znal, kje da je. Tedanji tržaški poglavar, Gašpar Ravbar, dobí od cesarja povelje, da ima Erazma bodi si živega ali mrtvega sodnji predati. Ravbar nij imel mnogo vojakov, a prizadeval si je vse, da izvrši cesarjevo povelje. Nu, tudi ta bi ga ne bil dobil v pest, ako bi ne bil Erazem tako predrzen, in bi ne bil tržaškega poglavarja sam nase opozoril. Kmalu zasledé njegov grad ter ga obkóljijo. Toda na prvi pogled se jim pokaže, da je nemogoče trdnemu gradu se približati, zatorej sklenejo Erazma z gladom prisiliti, da se jim predá.

A zeló so se motili. Erazem se svojim sovražnikom posmehuje in jim da povedati, da v tem, ko oni v mrzlej zimi gladujejo, se on pri gorkej peči gosti. V dokaz tega jim izpustí po vrvi pečenega vola. O velikej noči jim pošlje zopet nekoliko pečenih in tolstih jagnjičev, ter prosi tržaškega poglavarja, da bi smel svojega zvestega slugo Franja brez nevarnosti poslati do njega. Tržaški poglavar Ravbar privoli v to; ali kako se začudi, ko mu ta prinese polno košarico zrelih jagod in érešenj. Zdaj poglavar vídi, da svojega namena ne bode dosegel, ter se je že mislil s svojimi vojniki v Trst vrniti. Pri tej priči mu pride na misel, ali bi ne bilo mogoče zvestega slugo Franja podkupiti, da mu svojega gospodarja Erazma izdá. In res! Franjo se da podkupiti, ter pové sovražnikom, na katerem kraji Erazma najlaže ustrelé. Tako se je tudi zgodilo. Ko pride Erazem na zaznamovano mesto, v istem trenutku počí puška in Erazem pade mrtev na tla!

To je bil poslednji gospodar predjamskega grada, v katerem se dandanes ne vídi družega nego razvalina.

Iz grada je bil pod zemljo napeljan pot, ki je peljal v Nanoški gozd. Tem potem so v grad dobivali vse, česar jim je bilo treba, a nihče nij znal za pot, po katerem so hodili iz grada.

Plemenito srce.

V mestu Florenci na Laškem je živel pošten in bogat trgovec. Ko se je necega dne o polnoči vračal z daljnega potovanja domóv, čuje ubozega kovača Jakoba, ki je še vedno delal in koval v kovačnici. To se trgovcu čudno zdi; zatorej stopi v kovačnico, da bi kovača vprašal, čimu se toliko trudi, da si še celó potrebnega počitka po noči ne privošči.

„Zase,“ odgovori kovač, „že po dnevi dosti zaslužim, a po noči delam za svojega starega prijatelja, katerega je velika nesreča zadela. Pred nekaj dnevi mu je zgorela hiša in vse, kar je imel. Siromak zdaj nema toliko, da bi preživel ženo in dvoje otrok. Da mu njegovo breme saj nekoliko olajšam, vstanem vsak dan dve uri bolj zgodaj, kakor sem drugokratí vstajal, in zvečera grem tudi dve uri pozneje spat. Tako denem zaslužek od dveh dnevov vsak teden na stran, ki ga dam ubozemu prijatelju, da pomore sebi in svojej družini. Ako bi imel, kakor nemam, rad bi mu zdatneje pomagal, ali sam sem ubožen in ne morem, da bi mu drugače pokazal, kako se mi smili on in njegovi otroci.“

„Vidim, ljubi moj Jakob, da imate dobro in plemenito srce,“ reče trgovec; „a tega sem še bolj prepričan, ker ne morem verjeti, da bi vam vaš prijatelj kdaj tudi povrnil, kar ste mu zdaj posodili.“

„Gospod! meni je skrb le za njega, a ne toliko za mene, ker dobro vem, ako bi mene tolika nesreča zadela, kakor je njega, tudi on bi storil za mene, kakor zdaj jaz za njega.“

„Lehko noč, Jakob! nečem, da bi vas ustavljal pri delu,“ reče trgovec in otide.

Ali trgovec ne more pozabiti plemenitega srca ubozega kovača Jakoba, zatorej sklene obdarovati njegovo plemenito dejanje. Takój družega dné pride zopet v kovačnico ter reče ubozemu kovaču: „Jakob, vi ste dober človek, ter ne zaslužite toliko trpljenja! Nate, tukaj vam prinesem mošnjo z dvesto cekini; vzemite in pomagajte si ž njimi, kolikor najbolj znate in morete. S tem denarjem si lahko kupite železa naravnost iz tovarne, da vam ne bode treba dobička dajati kramarjem, ki prodajejo na drobno. Ta dobiček ostane lahko vam, da si kaj prihranite za stare dni.“

Kako se pa začudi trgovec, ko ga kovač debelo pogleda, rekoč: „Hvala vam lepa, gospod, na vašej dobroti, a prosim vas, da bi ne zahtevali od mene, naj bi vzel vaše denarje, katerih nijsem niti zaslužil, niti jih potrebujem za svojo osebo. Pred tremi leti, ko nijsem imel družega, nego jopič, ki ga vidite na meni, dal mi je moj sosed kramar za celih petdeset goldinarjev železa na up, in jaz naj bi bil zdaj za njegovo dobroto tako nehvaležen, da bi mu še ta mali dobiček odtegnil, ki ga ima pri svojej trgovini? Nè, tega ne storim nikoli! Ako želite s svojim denarjem kaj dobrega storiti, poslušajte me in storite, kar vam svetujem. Darujte mošnjo s cekini ubozemu móžu, mojemu prijatelju, za katerega se jaz po noči trudim, in katerega je ogenj v siremaštvu pripravil. Moj prijatelj si s tem denarjem lahko mnogo pomore in jaz bom zopet vso noč sladko in mirno spal.“

Ker ubogi kovač Jakob denarjev nij hotel vzeti, storil je trgovec, kakor mu je kovač svetoval. Dal je mošnjo s cekini njegovemu nesrečnemu prijatelju, ter je tako rešil njega in njegovo družino iz pomanjkanja in trpljenja.

Glejte, otroci! to je bil plemenit človek, ki je ljubil svojega bližnjega, kakor samága sebe.

— 6.

Vojaško življenje.

V življenj je več stanov: kmetski, gosposki, duhovski, vojaški in še mnogo drugih stanov. Kakor drugi stanovi je tudi vojaški stan zelo potreben, kajti ta nam ohranja ljubi mir, nam brani dom, nas varuje znotranjih in vnanjih zločincev. Vojaški stan tedaj vsakdo čisla in spoštuje; a vendar se marsikateri kmetski mladenič boji vojaške suknje, dokler se ne navadi postavnega vojaškega živjenja.

„Joj meni! nabéra bode prihodnjega meseca!“ kliče marsikatera žalostna mati, in potrtega sra pogleduje oče svojega dvajsetletnega sina, ki bode moral iti k nabéri, in morá tudi naravnost k vojakom. In res, za nekoliko dni je sin vojak. Mora se ločiti od vsega njemu najljubšega. Obstopijo ga oče, mati, sestre in bratje in mu podajo roko. Strastno stiska njegova desna roka svojih ljubih, in usta romaj izgovoré zadnjo besedo: „Z Bogom!“

Solnce ravno vzhaja izza gore in njegovi žarki milo blišče po rosnih livadah, ko nastopni vojak pride čez ljubeznjiv domač hribec. Vrh hribčka